

Oslo, 20. mai 2025

Stortingets finanskomité

TILLEGGSBEVILGNINGER OG OMPRIORITERINGER I STATSBUDSJETTET 2025

Naturvernforbundet takk for anledningen til å gi innspill til Stortingets behandling av Prop. 146 S (2024–2025).

Vårt hovedfokus ligger på strømstøtte og Norgespris, som er to ordninger som må endres vesentlig i forhold til regjeringens forslag for å unngå reduserte insentiver til energisparing og effektiv energibruk. Videre er det beklagelig at regjeringen ikke styrker arbeidet for å kutte klimagassutslipp og ta vare på natur, noe Stortinget må rette opp. Det er positivt at regjeringen tar noen nødvendige grep for å styrke godstransporten på jernbane.

I det etterfølgende presenterer vi Naturvernforbundets konkrete endringsforslag. I sum styrker de budsjettbalansen med 133 mill. kroner, noe som kan redusere oljepengebruken tilsvarende.

Kap. 1321: Nye Veier

Mens Statens vegvesen har fått i oppdrag å legge enkelte store utbygginger på is og nedskalere prosjekter, fortsetter Nye Veier å planlegge store, naturødeleggende og klimaskadelige motorveiutbygginger – der flere også gir betydelig nedbygging av matjord. Nye Veier må få i oppdrag å nedskalere planene sine, noe som også vil frigjøre midler. Vi ber om at bevilgningen til Nye Veier reduseres med 500 mill. kroner.

Kap. 1332 post 63: Særskilt tilskudd til store kollektivprosjekter

Regjeringen foreslår å redusere bevilgningen til bygging av store kollektivprosjekter med 330 mill. kroner som følge av manglende framdrift. Det er beklagelig at dette skjer.

Samtidig ser vi et stort behov for mer penger til drift av den fylkeskommunale kollektivtransporten. Vi har allerede opplevd rutekutt og økte priser, og det er stor fare for at dette eskalerer. Mange steder er kollektivtilbudet allerede dårlig, og det vil være svært uheldig om det nå blir ytterligere og kanskje store kutt. Vi ber derfor om at de frigjorte midlene på post 63 omgjøres til et ekstraordinært tilskudd til fylkeskommunene som øremerkes drift av kollektivtrafikken. Dette gir et behov for 330 mill. kroner ekstra utover regjeringens forslag.

Kap. 1420 post 31: Tiltak i verneområder og restaurering

Naturrestaurering er et viktig element i den internasjonale naturavtalen. Midlene til dette er imidlertid små. Posten må få betydelig mer penger, og en forsiktig start vil være å øke med 50 mill. kroner i det reviderte budsjettet.

Kap. 1420 post 32: Statlig erverv, vern av naturområder

Det har heldigvis blitt mer penger til statlig skogvern over flere år, men bevilgningen for 2025 er likevel betydelig lavere enn for 2024. Det er mange grunneiere som ønsker å verne skogene sine, og vi ligger langt unna målet om at 10 prosent av den produktive skogen skal vernes samt forpliktelsene i den internasjonale naturavtalen. Vi ber derfor om at det settes av 500 mill. kroner ekstra til dette formålet.

Kap. 1420 post 60: Natursats

Denne populære støtteordningen hjelper kommunene med å lage bedre arealplaner og innføre andre tiltak som tar vare på naturen, basert på lokalpolitisk enighet. Ordningen er viktig, og vi ber om at bevilgningen økes med 100 mill. kroner. Vi støtter regjeringens forslag om at deler av bevilgningen omgjøres til en tilskuddsfullmakt, for å få mer langsiktighet i arbeidet.

Kap. 1420 post 61: Klimasats

Også Klimasats er en viktig ordning der staten hjelper kommunene med å gjennomføre frivillige klimatiltak. Det er bare 108 mill. kroner i årets pott, men det er kommet inn søknader fra 86 kommuner på hele 298 mill. kroner. Også her er det viktig å tenke langsiktig. Vi støtter regjeringens forslag om å omgjøre bevilgningen til en tilskuddsfullmakt, men foreslår at denne økes med minst 100 mill. kroner.

Kap. 1420 post 86: Tilskudd til frivillige klima- og miljøorganisasjoner og -stiftelser

Tilskuddsordningen til frivillige miljøorganisasjoner og -stiftelser er prisverdig. Organisasjonene skaper folkelig debatt om utfordringer og løsninger, og et aktivt sivilsamfunn er ekstra viktig i tider der det er ekstra viktig å hegne om demokratiet. Tilskuddsordningen omfatter nå flere organisasjoner enn tidligere, noe bør tilsi at posten økes. Naturvernforbundet oppfordrer Stortinget til å øke posten med 10 mill. kroner.

Kap. 1420 post NY: Kompensasjon til yrkesfiskere i Oslofjorden

Oslofjorden er i krise, og Naturvernforbundet støtter forslaget fra Miljødirektoratet og Fiskeridirektoratet om nullfiskeområder i Oslofjorden. For å få dette gjennomført i praksis vil det være gunstig å bevilge et beløp for kompensasjon til og omstilling av de mest berørte yrkesfiskerne. Vi anslår at behovet for andre halvår 2025 vil være på om lag 10 mill. kroner. Detaljene i ordningen må utredes.

Kap. 1820 post 75 og 77: Strømstøtteordning og Norgespris for strøm

Naturvernforbundet ber primært om at Norgespris ikke innføres, og at strømstøtteordningen endres slik at den gir et likt støttebeløp til hver husholdning uavhengig av forbruket, men korrigert for strømprisen i det aktuelle prisområdet. Dette gir et merproveny på om lag 800 mill. kroner. En betydelig del av beløpet bør brukes på å øke støtteordningene til energieffektiviseringstiltak, noe som også vil senke folks strømutgifter, i tillegg til at det har en positiv miljøeffekt.

Dersom Norgespris likevel innføres, ber vi om at det settes et tak for støtte som ikke overstiger gjennomsnittsforbruket per måned i husholdningene (1308 KWh). Vi ber også om at det ikke innføres strømstøtte og Norgespris for fritidsboliger.

Se Naturvernforbundets [høringsuttalelse til Energidepartementet til saken om Norgespris](#) for flere detaljer.

Kap. 1825: Energieffektivisering og -omlegging

Energieffektivisering er nøkkelen til å lykkes med utslippskutt på en naturvennlig måte. Vi trenger kraft til å fase ut bruken av fossil energi, men dette må gjøres på en måte som ikke truer naturmangfoldet eller skaper høye klimagassutslipp fra nedbygging av natur. Det trengs et sett av virkemidler, blant annet strengere krav og bedre rådgiving samt bedre tilskuddsordninger for å øke farten på energioppgraderinger og sparetiltak i bygg. Om Norgespris innføres og strømstøtteordningen utvides, vil behovet for midler øke ytterligere. Vi ber derfor Stortinget bevilge 800 mill. kroner ekstra til å støtte modne teknologier for å redusere energibehovet i bygg via Enova (post 50) og til enøk-tiltak i kommunale bygg (post 60).

Videre oppfordrer vi Stortinget til å be regjeringen i forbindelse med statsbudsjettet for 2026 legge fram to handlingsplaner med konkrete virkemidler, én for å realisere målet om å spare 10 TWh strøm og én for å realisere målet om 8 TWh ny solkraft.

Kap. 5541: Avgift på elektrisk kraft

Regjeringens forslag om å redusere avgiften vil redusere insentivene til energisparing ytterligere, utover effekten av strømstøtte og Norgespris. Vi ber om at avgiften ikke reduseres. Det gir et merproveny på 733 mill. kroner.

Med vennlig hilsen
Naturvernforbundet

Truls Gulowsen
leder